

Divdesmit sestā diena: Tikpat labs kā maize

Ķeizara pilsēta ir Roma, ķēniņa pilsēta ir Jeruzāleme, toties Jēzus piedzimst Betlēmē, un tās nosaukums ir tulkojams kā ‘maizes māja’. Tieši Betlēmē pravietis Samuēls svaidīja ar eļļām Dāvidu, tā izpildot rituālu, kura laikā viņu iecēla par ķēniņu “jo cilvēks redz ārieni, bet Kungs uzlūko sirdi” (1 Sam 16, 7).

Evaņģēlists Lūkass raksta, ka Marija pēc Jēzus piedzimšanas “ietina viņu drēbītēs un noguldīja silē” (Lk 2, 7). Daži Svēto Rakstu skaidrotāji norāda, ka grieķu vārds fātne drīzāk nozīmē ceļojumu grozu nevis sili, un šādam grozam bija divas daļas – viena ēdienam, otra netīriem galda rīkiem vai traukiem. Var pieļaut domu, ka mazais Jēzus ir guldīts tajā groza daļā, kur mēdza likt maizi, Viņš ir sagatavots laušanai, līdzīgi kā maize. Jēzus piedzimst maizes pilsētā kā smaržīga maize, Viņš ir gatavs kļūt par ēdienu jeb dzīvības avotu cilvēkam.

Maize asociējas ar mannu Bībeles fragmentā, tā simbolizēja Dieva vārdu (sal. At 8, 3; Gudr 6, 16), tāpēc tā ir “maize no debesīm” vai “stipro maize” (Ps 78, 24-25; 105, 40). Tāda ir eņģeļa maize, atnesta Elījam tuksnesī (sal. 1Ķēn 19, 3-8), kā arī tā, ar kuru Elisejs pabaroja simts cilvēkus (sal. 2Ķēn 4, 42-44).

Labāka bija kviešu maize, bet nabadzīgo cilvēku maize bija gatavota no miežiem, jo tie agrāk nogatavojās un tika novākti no lauka jau vasaras sākumā.

Ebrejam svarīgākais rituāls – Pashas vakarēšana (*seder*) – paredzēja trīs ēdienus par piemiņu pirmajai Pashas naktij Ēģiptē, proti, jērs, neraudzētā maize un rūgtās salātu lapas. Sagatavošanās Pashai paredzēja jebkādu ieraugu izmešanu, jo tas simbolizēja sirds nelietību, rupjību un nocietināšanos. Neraudzētajai maizei bija divas simboliskās nozīmes – tā atgādināja gan Ēģiptes verdzību un pazemojumu, gan brīvību, jo izceļošana no Ēģiptes notika piepeši, bez iespējas izcept raudzēto ceļamaizi.

Pashas vakarēšanas laikā dēlam bija jāvaicā par ēdieniem uz galda – “ko tie nozīmē?” –, savukārt ģimenes tēva pienākumos bija skaidrot to simbolisko nozīmi, attiecinot uz brīnumainiem notikumiem Izraēļa tautas vēsturē. Viens no tādiem bija jūras šķērsošana, un galda rituāls ļāva iztēloties un atcerēties šo vēsturisko faktu. Tēvs skaidroja saviem dēliem par atbrīvošanu no verdzības, lai tie apzinātos savas saknes, savus pirmsākumus. Tādā veidā bērni tika iepazīstināti ar pestīšanas vēsti, kas bija jānodod no paaudzes paaudzē (sal. Izc 13, 14). Kavēšanās pagātnē bija nepieciešama, lai saprastu tagadni un stiprinātu cerību nākotnei.

Maize ir dzīvei nepieciešams un neaizvietojams elements. Taisnīga cilvēka pazīme ir apslēpta, daloties maizē ar izsalkušo (sal. Is 58, 7; Ez 18, 7). Tas sasauca ar maltīti laiku beigās, jo Evaņģēlijā ir teikts: “Svētīgs tas, kas ēdīs maizi Dieva valstībā!” (Lk 14, 15)

Maizei ir sava loma cilvēka dzīves un nāves noslēpumā: sēklai ir jāiet bojā, lai no tās izaugtu jauna vārpa, savukārt labību ir jāsamal, lai iegūtu miltus. Maizes laušana, to paņemot rokās, simbolizē sevis dāvāšanu, kas ir vienīgais patiesas cilvēctības ceļš.